

Сьомич Микола Іванович,

доктор економічних наук, доцент, професор кафедри публічного управління та адміністрування, Полтавський державний аграрний університет, 36003, м. Полтава, вул. Сковороди, 1/3, корпус 4, каб. 490, тел.: (067) 939-35-01, e-mail: somuch.mikola@pdaa.edu.ua, <http://orcid.org/0000-0001-7049-9992>.

РЕЗУЛЬТАТИВНІСТЬ ВПРОВАДЖЕННЯ МЕХАНІЗМІВ СОЦІАЛЬНОЇ ПІДТРИМКИ ГРОМАДЯН ПОЛТАВСЬКОЮ ОБЛАСНОЮ РАДОЮ

Анотація. Соціальна політика є визначальним елементом внутрішньої політики держави – це складова загальної політики, втілена в соціальні програми та різноманітні заходи соціально-економічного розвитку. Полтавська обласна рада є представницьким органом місцевого самоврядування, який представляє спільні інтереси територіальних громад сіл, селищ, міст, об'єднаних територіальних громад Полтавської області у межах повноважень.

Питання стану матеріальної бази закладів охорони здоров'я та закладів системи соціального захисту населення, які відносяться до спільної власності територіальних громад Полтавської області, забезпечення їх фінансування є предметом вивчення постійною комісією. Також комісія розглядає виконання обласних програм: Комплексної програми соціального захисту і соціального забезпечення населення області на 2013 – 2020 роки; Програми зайнятості населення Полтавської області на 2018 – 2020 роки.

Полтавська Обласна комплексна програма реалізується за 28 напрямками й охоплює саме ті з них, які не забезпечені державними програмами. Пріоритетом програми є соціальна підтримка учасників антитерористичної операції, операції Об'єднаних сил та членів сімей загиблих (померлих) учасників АТО/ООС шляхом надання матеріальної допомоги, санаторно-курортного оздоровлення, виплати щомісячної обласної стипендії дітям загиблих учасників антитерористичної операції/ООС. Всього на фінансування основних напрямків Комплексної програми соціального захисту та соціального забезпечення населення області було виділено 26811,1 тис. грн, що на 51,9 % більше ніж у 2015 році. Надання матеріальної допомоги учасникам АТО/ООС становило 375,5 тис. грн, що на 86,4 % менше ніж у 2015 році. Виконання визначених Програмою заходів підвищило рівень соціального захисту окремих категорій населення області.

Згідно з моніторингом соціально-економічного розвитку регіонів, складеного Мінрегіоном за 2018 рік, Полтавська область посіла 10 місце у рейтингу за напрямком «Соціальний захист та безпека».

Ключові слова: соціальна політика, програма, Полтавська обласна рада, соціальний захист, матеріальна база, місцеве самоврядування.

Somych Mykola Ivanovych,

Doctor of Economics, Associate Professor, Professor of Public Management and Administration, Poltava State Agrarian University, 03039, Poltava, Skovorody Str., 1/3, building 4, office 490, tel.: (067) 939-35-01, e-mail: somuch.mukola@pdaa.edu.ua, <http://orcid.org/0000-0001-7049-9992>.

EFFECTIVENESS OF IMPLEMENTATION OF MECHANISMS OF SOCIAL SUPPORT OF CITIZENS BY POLTAVA REGIONAL COUNCIL

Abstract. Social policy is a defining element of the domestic policy of the state – it is a component of general policy, embodied in social programs and various measures of socio-economic development. Poltava Regional Council is a representative body of local self-government, which represents the common interests of territorial communities of villages, settlements, cities, united territorial communities of Poltava region within its powers.

The state of the material base of health care institutions and institutions of the social protection system, which belong to the common property of the territorial communities of Poltava region, ensuring their funding is the subject of study by the Standing Committee. The commission also considers the implementation of regional programs: Comprehensive program of social protection and social security of the population of the region for 2013 – 2020; Employment programs of the population of Poltava region for 2018 – 2020.

Poltava Regional Comprehensive Program is implemented in 28 areas and covers those that are not provided by state programs. The priority of the program is social support for participants of the anti-terrorist operation, the Joint Forces operation and family members of the dead (deceased) ATO / OOS participants by providing material assistance, sanatorium rehabilitation, payment of a monthly regional scholarship to children of victims of the anti-terrorist operation / OOS. A total of UAH 26,811.1 thousand was allocated to finance the main directions of the Comprehensive Program of Social Protection and Social Security of the population of the region, which is 51.9% more than in 2015. Provision of material assistance to ATO / OOS participants amounted to UAH 375.5 thousand, which is 86.4% less than in 2015. The implementation of the measures set by the Program has increased the level of social protection of certain categories of the population of the region.

According to the monitoring of socio-economic development of the regions, compiled by the Ministry of Regional Development in 2018, Poltava region took 10th place in the ranking in the field of «Social Protection and Security».

Keywords: social policy, program, Poltava regional council, social protection, material base, local self-government.

Постановка проблеми. Конституція української держави у ст. 3 визначає, що найвищою соціальною цінністю є людина, її життя та здоров'я, а також безпека [1]. Зазначені положення Основного закону держави гарантуються апріорі за будь-яких умов – стабільного існування чи в умовах суспільних трансформацій. Як зазначають вітчизняні науковці, у період суспільних трансформацій особлива роль у створенні системи безпечної життєдіяльності належить важливішим галузям соціальної сфери, до яких можна віднести галузь охорони здоров'я, освіти та науки, а також систему соціального захисту населення [2, с. 53].

Соціальна політика є визначальним елементом внутрішньої політики держави – це складова загальної політики, втілена в соціальні програми та різноманітні заходи соціально-економічного розвитку. Вона базується на відповідному рівні економічного розвитку і має бути адекватною стану економіки, а ігнорування соціальних проблем може призвести до значних економічних втрат. Реалізація соціальної політики базується на задоволенні матеріальних, культурних і духовних потреб, формування всебічно й гармонійно розвинених членів суспільства будь-якої держави [6, с. 153].

Стратегічною метою соціальної політики держави є забезпечення стабільної життєдіяльності суспільства, належного рівня добробуту людей. Моделі соціальної політики для різних країн відрізняються ступенем втручання держави в соціально-економічну сферу суспільства та ступенем соціальної захищеності громадян, забезпеченості свободи соціального

вибору в різних верств населення та впливу соціальних процесів на економічний розвиток країни.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми формування, реалізації та розвитку регіональної соціальної політики дедалі частіше привертають увагу багатьох вітчизняних дослідників, серед яких слід, насамперед, назвати А. І. Амошу, Н. П. Борецьку, В. І. Куценко, М. В. Кравченко, Е. М. Лібанову, В. О. Мандибуру, О. М. Петрос, У. Я. Садову, В. А. Скуратівського, Т. В. Семигіну, В. П. Трощинського, П. І. Шевчука, І. В. Буряк, О. О. Болотова та ін. Водночас не можна вважати, що вже остаточно досліджено весь спектр проблем розвитку регіональної соціальної політики.

Мета статті – проаналізувати результативність впровадження механізмів соціальної підтримки громадян Полтавською обласною радою.

Виклад основного матеріалу. Збереження основних принципів, посилення ролі місцевого самоврядування, забезпечення на регіональному та місцевому рівні демократичної, ефективної організації управління, запровадження механізму оптимального самодостатнього функціонування суб'єктів місцевого самоврядування забезпечує розбудову держави на принципах демократії влади.

Полтавська обласна рада є представницьким органом місцевого самоврядування, який представляє спільні інтереси територіальних громад сіл, селищ, міст, об'єднаних територіальних громад Полтавської області у межах повноважень, визначених Конституцією України та законами України «Про місцеве самоврядування в Укра-

їні», «Про статус депутатів місцевих рад», «Про добровільне об'єднання територіальних громад» та іншими законодавчими актами. Протягом 2019 року відбулося 5 засідань постійної комісія Полтавської обласної ради з питань охорони здоров'я та соціального захисту населення, в тому числі 2 виїзних, розглянуто 68 питань, ухвалено 18 рекомендацій.

З метою покращення якості медичної допомоги населенню, впровадження нової моделі ведення господарської діяльності у медичній галузі та враховуючи нові умови фінансування, за рекомендації комісії, обласною радою прийнято «Програму розвитку та підтримки комунальних закладів охорони здоров'я Полтавської обласної ради на 2019 рік», на виконання якої з обласного бюджету передбачено кошти у сумі понад 177 млн. грн.

Питання стану матеріальної бази закладів охорони здоров'я та закладів системи соціального захисту населення, які відносяться до спільної власності територіальних громад Полтавської області, забезпечення їх фінансування є предметом вивчення постійною комісією. Також комісія розглянула виконання обласних програм: Комплексної програми соціального захисту і соціального забезпечення населення області на 2013 – 2020 роки; Програми зайнятості населення Полтавської області на 2018 – 2020 роки.

Депутати розглянули обласну «Комплексну програму соціального захисту і соціального забезпечення населення області на 2013–2020 роки» у контексті виконання її заходів та внесення необхідних змін і доповнень. Кошти програми були спрямовані на: на виплату грошових компенса-

цій членам сімей загиблих учасників АТО, які потребували поліпшення житлових умов; на придбання мікроавтобусів, обладнаних підйомниками, для забезпечення соціальними послугами осіб з інвалідністю та громадян похилого віку; на санаторно-курортне лікування учасників ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС; на компенсацію за пільговий проїзд автомобільним транспортом окремим категоріям громадян.

З метою підвищення рівня соціального захисту населення в області і була розроблена унікальна «Комплексна програма соціального захисту і соціального забезпечення населення області на 2013-2020 роки», яка сьогодні охоплює максимально усі категорії (40 тис. жителів), які потребують допомоги. Обласна Комплексна програма реалізується за 28 напрямками й охоплює саме ті з них, які не забезпечені державними програмами. За кількістю охоплених напрямків вона займає перше місце в державі. На виконання програми у 2019 році з обласного бюджету було передбачено 37,7 млн. грн, що на 22,5 % більше, порівняно з 2018 роком а головними її напрямками були:

- соціальне супроводження кожного члена сім'ї загиблих учасників АТО/ООС, демобілізованих військовослужбовців – учасників та учасницям АТО/ООС. Усім сім'ям загиблих виплачено матеріальну допомогу по 25 тис. грн, на упорядкування території поховання по 10 тис. грн, військовослужбовцям, які отримали поранення до 15 тис. грн (обсяг фінансування на 2019 рік – 3,2 млн. грн);

- виплата щомісячної допомоги сім'ям з дітьми загиблих (померлих) учасників АТО/ООС на кожную дитину

віком до 18 років (у розмірі прожиткового мінімуму в розрахунку на одну особу). Станом на 01.10.2019 року зазначену допомогу отримують 89 дітей загиблих (померлих) учасників АТО/ООС у розмірі 1936,0 грн щомісячно. У вересні 2019 року до програми внесено зміни, згідно з якими дітям загиблих (померлих) учасників АТО/ООС, які навчаються за денною формою навчання у закладах загальної середньої, професійної (професійно-технічної), фахової передвищої та вищої освіти, виплата щомісячної допомоги буде здійснюватись до закінчення такими дітьми закладів освіти, але не довше ніж до досягнення ними 23 років;

- санаторно-курортне оздоровлення демобілізованих військовослужбовців – учасників та учасниць АТО/ООС спільно з членами сімей – починаючи з 2015 року оздоровлено 4316 осіб, загальний обсяг фінансування склав 19 млн. грн. У 2019 році на реалізацію вказаного напрямку виділено з місцевих бюджетів 1271,0 тис. грн; на 19.09.2019 року оздоровлено 130 військовослужбовців та членів їх сімей на суму 780,2 тис. грн;

- виплата разової адресної допомоги – у 2019 році 319 членам сімей загиблих (померлих) воїнів-інтернаціоналістів, 1494 дружинам померлих учасників ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС, 19 дітям з інвалідністю внаслідок Чорнобильської катастрофи виплачено загалом 4540,6 тис. грн – по 2,5 тис. грн кожному;

- в області вперше в Україні з 2016 року запроваджено адресний механізм виплати компенсації за проїзд автомобільним транспортом на міжміських та міжобласних маршрутах пільговим категоріям громадян, в тому числі учасникам бойових дій з числа учасників АТО/ООС. На 2019 рік обсяг фінансування складає 4,5 млн. грн, станом на 01.09.2019 року про-

ведено 6914 виплат на загальну суму 1860,8 тис. грн; безкоштовне забезпечення медикаментами за рецептами, в тому числі життєво необхідними медикаментами, громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи. У 2019 році було передбачено 3024,7 тис. грн. Станом на 01.09.2019 року вказаною пільгою скористалися 1713 осіб на загальну суму 1261,5 тис. грн;

- підтримка організаційної діяльності обласних та районних (міських) громадських організацій учасників АТО/ООС, ветеранів та осіб з інвалідністю. На 2019 рік передбачено 1034,4 тис. грн, станом на 01.09.2019 року профінансовано 548,1 тис. грн [4].

Отже, за останні роки основна увага приділяється виконанню державних програм, направлених на соціальний захист учасників антитерористичної операції та операції об'єднаних сил, зокрема, забезпечення санаторно-курортним лікуванням, надання послуг із психологічної реабілітації, професійної та соціальної адаптації, забезпечення технічними засобами реабілітації. Пріоритетом програми є соціальна підтримка учасників антитерористичної операції, операції Об'єднаних сил та членів сімей загиблих (померлих) учасників АТО/ООС шляхом надання матеріальної допомоги, санаторно-курортного оздоровлення, виплати щомісячної обласної стипендії дітям загиблих учасників антитерористичної операції/ООС, включаючи студентів, які навчаються за денною формою навчання віком до 23 років [6].

Крім цього, затверджено положення «Про координаційну раду учасників АТО при голові Полтавської обласної ради».

Стан використання коштів на реалізацію напрямків обласної Комплексної програми соціального захисту та соціального забезпечення населення області надано в табл. 1.

Отже, в цілому в 2018 році всього на фінансування основних напрямків Комплексної програми соціального захисту та соціального забезпечення населення області було виділено 26811,1 тис. грн, що на 51,9 % більше ніж у 2015 році. Надання матеріальної допомоги учасникам АТО/ООС становило 375,5 тис. грн, що на 86,4 % менше ніж у 2015 році.

Призначення пільг і компенсацій громадянам постраждалим внаслідок Чорнобильської катастрофи здійснюється за єдиною заявою відповідно до

постанови Кабінету Міністрів України від 17 серпня 2002 р. № 1146 «Про вдосконалення механізму надання соціальної допомоги» [7]. Органи соціального захисту населення, що проводять нарахування та виплати, передбачені Законом України «Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи», звіряють у разі потреби отриману від громадян інформацію щодо правомірності нарахування компенсаційних виплат з відділами персоніфікованого обліку згідно з Єдиним автоматизованим реєстром осіб, які мають право на пільги відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 29 січня 2003 р. № 117 [5].

Таблиця 1

Стан використання коштів на реалізацію напрямків Полтавської обласної Комплексної програми соціального захисту та соціального забезпечення населення області, 2015-2018 рр.

Напрямки Програми	Використано коштів, тис. грн				2018 р. до 2015 р., %
	2015	2016	2017	2018	
Всього на фінансування основних напрямків Програми:	17648,4	16851,5	21007,4	26811,1	151,9
Обласні соціальні пільги учасникам АТО/ООС					
Надання матеріальної допомоги	2764,6	784,1	648,1	375,5	13,6
Організація відпочинку демобілізованих військовослужбовців та добровольців з числа учасників АТО/ООС спільно з членами сімей	5481,2	5522,9	2144,9	1392,3	25,4
Обласні соціальні пільги сім'ям загиблих (померлих) учасників АТО/ООС					
Надання матеріальної допомоги	4437,9	2127,5	4725,5	4191,8	94,5
Обласні соціальні пільги учасникам-добровольцям АТО					
Надання одноразової матеріальної допомоги (одноразово при встановленні статусу)	-	-	45,0	40,0	x
Виплата щомісячної соціальної стипендії студентам вищих навчальних закладів (добровольцям та їх дітям до 23 років), які навчаються за денною формою за державним замовленням	-	-	-	10,0	x

Виплата компенсацій та допомоги певних видів, передбачених Законом, проводиться центрами по нарахуванню і виплаті соціальних допомог, управліннями праці та соціального захисту населення районних (міських) держадміністрацій, виконкомів міських, районних у містах рад за місцем реєстрації громадян працюючим і непрацюючим громадянам та пенсіонерам, зокрема пенсіонерам та особам офіцерського складу, прапорщикам і мічманам, військовослужбовцям надстрокової служби та військової служби за контрактом, особам началь-

ницького і рядового складу органів внутрішніх справ, кримінально-виконавчої системи та інших структур, громадянам, що займаються підприємницькою діяльністю без утворення юридичної особи, громадянам, які працюють у громадян, що займаються підприємницькою діяльністю без утворення юридичної особи.

Стан використання коштів на реалізацію пільг обласної Комплексної програми соціального захисту та соціального забезпечення населення області надано в табл. 2.

Таблиця 2

Стан використання коштів на реалізацію пільг Полтавської обласної Комплексної програми соціального захисту та соціального забезпечення населення області, 2015-2018 рр.

Напрямки Програми	Використано коштів, тис. грн				2018 р. до 2015 р., %
	2015	2016	2017	2018	
Обласні соціальні пільги громадянам, які постраждали внаслідок аварії на ЧАЕС					
Безкоштовне забезпечення медикаментами за рецептами, в т. ч. життєво необхідними, та зубопротезування	1482,1	2132,0	2631,9	2815,9	190,0
Надання разової адресної допомоги	531,7	1197,0	2862,5	4438,3	834,7
Компенсація з обласного бюджету на надання пільг з проїзду автомобільним транспортом на міжміських і міжобласних маршрутах					
Виплата компенсації за проїзд автомобільним транспортом пільгових категорій громадян на міжміських і міжобласних маршрутах загального користування (протяжність перевищує 50 км)	-	956,5	1864,1	4052,2	x

Безкоштовне забезпечення медикаментами за рецептами, в т. ч. життєво необхідними та зубопротезування громадянам, які постраждали внаслідок аварії на ЧАЕС у 2018 році становило 2815,9 тис. грн, що на 90% більше ніж у 2015 році. Виплата компенсації за проїзд автомобільним транспортом

пільгових категорій громадян – 4052,2 тис. грн. Виконання визначених Програмою заходів підвищило рівень соціального захисту окремих категорій населення області: інвалідів, людей похилого віку, малозабезпечених, багатодітних сімей, сімей внутрішньо переміщених громадян, осіб, постраж-

далих від торгівлі людьми та насильства, покращить їх добробут, медичне обслуговування тощо. Стан використання коштів на реалізацію інших

напрямків обласної Комплексної програми соціального захисту та соціального забезпечення населення області надано в табл. 3.

Таблиця 3

Стан використання коштів на реалізацію інших напрямків Полтавської обласної Комплексної програми соціального захисту та соціального забезпечення населення області, 2015-2018 рр.

Напрямки Програми	Використано коштів, тис. грн				2018 р. до 2015 р., %
	2015	2016	2017	2018	
Матеріальна допомога	1654,2	2621,2	3979,7	4350,0	263,0
Фінансова підтримка організаційної діяльності обласних громадських організацій осіб з інвалідністю та ветеранів	570,0	765,1	896,5	893,6	156,8
Оздоровлення вихованців Зіньківського та Новосанжарського дитячих будинків-інтернатів у дитячих закладах оздоровлення та відпочинку	162,0	162,0	178,4	246,4	152,1
Діяльність Обласної комунальної установи внутрішнього аудиту та фінансового контролю в галузі соціального захисту	564,7	583,2	902,6	1378,8	244,2
Виплата грошової компенсації членам сімей загиблих військовослужбовців, смерть яких пов'язана з безпосередньою участю в АТО/ООС, які потребували поліпшення житлових умов та придбали житло за рахунок власних коштів (на умовах співфінансування з місцевих бюджетів 50% та 50% з обласного бюджету)	-	-	128,2	126,3	x
Придбання мікроавтобусів, обладнаних підйомниками, шляхом співфінансування, у розмірі 50% за рахунок коштів обласного бюджету при умові виділення коштів з місцевих бюджетів (не менше 50% вартості)	-	-	-	2500,0	x

Сума надання адресної допомоги в 2018 році становила 4438,3 тис. грн. Витрати на діяльність Обласної комунальної установи внутрішнього аудиту та фінансового контролю в галузі соціального захисту – 1378,8 тис. грн.

Пріоритетним завданням соціальної політики на сучасному етапі є підвищення якості та рівня доступності соціальних послуг для вразливих верств населення. Кількість отримувачів коштів Обласної комплексної програми наведено на рис. 1.

Рис. 1. Отримувачі коштів Полтавської Обласної комплексної програми, 2015-2018 прр.

Через Центр по нарахуванню та здійсненню соціальних виплат в області забезпечується виконання 13 державних та обласних програм.

З метою напрацювання інтегрованої моделі організації надання адміністративних послуг соціального характеру за принципом «єдиного вікна» в області реалізується пілотний проєкт, до якого залучено 5 об'єднаних територіальних громад – Шишацька, Піщанська, Омельницька, Пирятинська та Білоцерківська. Для надання адміністративних послуг соціального характеру із застосуванням електронного документообігу на базі Шишацької об'єднаної територіальної громади та управління праці та соціального захисту населення Шишацької райдержадміністрації впроваджено в дослідну експлуатацію програмний комплекс «Інтегрована інформаційна система «Соціальна громада».

Крім того, для організації виконання функцій у сфері соціального захисту населення 14 пілотним об'єднаним територіальним громадам області закуплено та поставлено комп'ютерне обладнання для укомплектування робочих місць працівників, що надають мешканцям об'єднаної територіальної громади адміністративні послуги соціального характеру.

В Полтавській області не впроваджено механізм соціального замовлення послуг, а соціальні послуги людям з інвалідністю, особам похилого віку, особам, постраждалим від насильства, торгівлі людьми надаються лише окремими активними громадськими організаціями, які здійснюють свою діяльність за рахунок благодійних коштів та коштів міжнародних фондів.

Результати моніторингу соціально-економічного розвитку регіонів за напрямком «Соціальний захист та безпека» наведено в табл. 4.

**Результати моніторингу соціально-економічного розвитку регіонів
за напрямком «Соціальний захист та безпека», 2015-2018 рр.**

Область	Місце регіону за напрямком			
	2015	2016	2017	2018
Полтавська	11	11	14	10
Суміжні області				
Дніпропетровська	13	3	4	8
Київська	14	17	19	11
Кіровоградська	21	12	16	14
Сумська	22	24	7	4
Черкаська	9	8	17	15
Чернігівська	24	22	23	25
Області, близькі по валовий внутрішній продукт				
Львівська	10	23	8	20
Одеська	16	18	20	17

Згідно з моніторингом соціально-економічного розвитку регіонів, складеного Мінрегіоном за 2018 рік, Полтавська область посіла 10 місце у рейтингу за напрямком «Соціальний захист та безпека», що забезпечено показниками: рівень охоплення соціальними послугами осіб, які перебувають у складних життєвих обставинах, територіальними центрами соціального обслуговування, відсотків до загальної кількості таких осіб – 100,0 % (1–3 місце разом з Сумською та Харківською областями); питома вага дітей сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування, які виховуються у сімейних формах виховання, у загальній кількості дітей даної категорії – 93,9% (10 місце); кількість кримінальних правопорушень, вчинених проти життя та здоров'я особи, на 10 тис. осіб населення – 13 одиниць (19-20 місце разом з Кіровоградською областю).

Висновки. Підводячи підсумки, слід сказати, що Полтавська Обласна комплексна програма реалізується за

28 напрямками й охоплює саме ті з них, які не забезпечені державними програмами. Пріоритетом програми є соціальна підтримка учасників антитерористичної операції, операції Об'єднаних сил та членів сімей загиблих (померлих) учасників АТО/ООС шляхом надання матеріальної допомоги, санаторно-курортного оздоровлення, виплати щомісячної обласної стипендії дітям загиблих учасників антитерористичної операції/ООС. Всього на фінансування основних напрямків Комплексної програми соціального захисту та соціального забезпечення населення області було виділено 26811,1 тис. грн, що на 51,9 % більше ніж у 2015 році. Надання матеріальної допомоги учасникам АТО/ООС становило 375,5 тис. грн, що на 86,4 % менше ніж у 2015 році.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Конституція України. Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28

черв. 1996 р. Відом. Верховної Ради України. 1996. № 30. 141 С.

2. Кришень О. В. Сучасні тенденції формування, реалізації та розвитку регіональної соціальної політики в Україні. *Державне управління та місцеве самоврядування*. 2020. вип. 1(44). С. 52-58.

3. Халецька А. А. Контури соціальної політики держави: соціальна безпека. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2010. № 2. С. 152-158.

4. Полтавська обласна Комплексна програма соціального захисту та соціального забезпечення населення області. *Офіційний сайт Полтавської обласної державної адміністрації* : веб-сайт. URL: <http://www.adm-pl.gov.ua/page/zvernennya-gromadyan-0> (дата звернення: 02.02.2021 р.).

5. Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи: Закон України від 28.02.1991 р. № 796-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/796-12#Text> (дата звернення: 01.02.2021 р.).

6. Соціальна політика держави – в дії. *Офіційний сайт Полтавської обласної державної адміністрації* : веб-сайт. URL: <http://www.adm-pl.gov.ua/news/socialna-politika-derzhavi-v-diyi> (дата звернення: 01.02.2021 р.).

7. Про вдосконалення механізму надання соціальної допомоги: Закон України від 17.08.2002 р. № 1146. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1146-2002-%D0%BF#Text> (дата звернення: 25.01.2021 р.).

REFERENCES:

1. Konstytutsiia Ukrainy [Constitution of Ukraine] (1996, June 28), Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy – Bulletin of Verkhovna Rada of Ukraine. Kyiv: Parlam. vyd-vo [in Ukrainian].

2. Krishen, O. V. (2020), Suchasni tendentsii formuvannia, realizatsii ta

rozvytku rehional'noi sotsial'noi polityky v Ukraini [Current trends in the formation, implementation and development of regional social policy in Ukraine]. *Derzhavne upravlinnia ta mistseve samovriaduvannia*, 1(44), 52-58 [in Ukrainian].

3. Khaletska, A. A. (2010), Suchasni tendentsii formuvannia, realizatsii ta rozvytku rehional'noi sotsial'noi polityky v Ukraini [Contours of social policy of the state: social security]. *Derzhavne upravlinnia: udoskonalennia ta rozvytok*, 2, 152-158 [in Ukraine].

4. Sait Poltav'skoi oblasnoi derzhavnoi administratsii [Site Poltava Regional State Administration]. Poltava Regional Comprehensive Program of Social Protection and Social Security of the Population of the Region. www.adm-pl.gov.ua/page/zvernennya-gromadyan-0. Retrieved from <http://www.adm-pl.gov.ua/page/zvernennya-gromadyan-0> [in Ukrainian].

5. Zakon Ukrainy Pro status i sotsial'nyj zakhyst hromadian, iaki postrazhdaly vnaslidok Chornobyl's'koi katastrofy : pryiniaty 28 February 1991 roku No 796-XII [Law of Ukraine on innovative activity from February 28 1991, No 796-XII]. (1992, August 9). *Holos Ukrainy – Voice of Ukraine*, 144, pp. 10-12 [in Ukrainian].

6. Sait Poltav'skoi oblasnoi derzhavnoi administratsii [Site Poltava Regional State Administration]. Social policy of the state – in action. www.adm-pl.gov.ua/news/socialna-politika-derzhavi-v-diyi. Retrieved from <http://www.adm-pl.gov.ua/news/socialna-politika-derzhavi-v-diyi> [in Ukrainian].

7. Zakon Ukrainy Pro vdoskonalennia mekhanizmu nadannia sotsial'noi dopomohy : pryiniaty 17 August 2002 roku No 1146 [Law of Ukraine on innovative activity from February 17 2002, No 1146]. (2002, August 25). *Holos Ukrainy – Voice of Ukraine*, 150, pp. 25-30 [in Ukrainian].